

Praktiska Sverige AB

Orgnr. 556257-5786

2019-06-20

1 (28)

Dnr404-2018:8569

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Praktiska Gymnasiet Linköping i Linköpings
kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Praktiska Gymnasiet Linköping avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Praktiska Linköping i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete samt säkerställer att personalen görs delaktig i detta arbete så att jämställdhetsfrågor integreras i undervisningen, det arbetsplatsförlagda lärandet samt i den studie- och yrkesvägledande verksamheten.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att lärarna utformar sin undervisning så att det för eleverna blir tydligt hur de uppgifter de gör är kopplade till vad de ska lära sig.

Trygghet och studiero

Skolan har i flera delar så ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero, men utvecklingsområden finns

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att processen för att ta fram ordningsregler synliggörs för samtliga elever samt att lärarna utgår från skolenhetens samlade arbete för att skapa studiero. Rektorn behöver också säkerställa att samtliga lärare vidtar ändamålsenliga åtgärder utifrån detta arbete för att skapa en lugn miljö så att elever ges möjlighet att utföra skolarbete utan att störas.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 6 november 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 404-2018:8569) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens kvalitetsbedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att rektorn vid Praktiska Gymnasiet Linköping huvudsakligen leder och styr skolans utveckling. Granskningen visar att rektorn skapar en god grund för utvecklingen av undervisningen samt leder och styr ett strukturerat, kontinuerligt och löpande arbete med att följa upp och analysera skolenhetens resultat. Rektorn fattar också beslut om utvecklingsåtgärder och fördelar resurser utifrån gjorda analyser. Vidare visar granskningen att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Rektorn skapar goda förutsättningar för lärare att samverka i former som gynnar utvecklingen av utbildningen. Granskningen visar vidare att det på skolenheten förekommer enskilda insatser för att främja jämställdhet. Dock visar granskningen att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att samtliga elever, oavsett könstillhörighet, ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt det underlag myndigheten samlat in under besöket.

Rektorn följer upp och analyserar skolenhetens resultat samt vidtar åtgärder och fördelar resurser utifrån analysen.

Granskningen visar att rektorns uppföljning av kunskapsresultat sker systematiskt och kontinuerligt genom bland annat konferenser, kurs- och läsårsutvärderingar samt genom samtal med skolenhetens förstelärare och specialpedagog, vilket uppges i intervjuer med rektorn och lärare. Lärarna berättar också att de varje vecka på mentorstid följer upp elevernas närvaro och deras kunskapsresultat och att de för

vidare information till rektorn och elevhälsoteamet om de oroas över något. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår även att elevernas arbetsplatsförlagda lärande (APL) tas upp på konferenstid. Lärarna uppger också att rektorn följer upp resultat på nationella prov. Vidare uppger elever, lärare och rektorn i intervju att rektorn skaffar sig en bild av undervisningen i såväl praktiska som gymnasiegemensamma ämnen genom enkäter och täta men korta lektionsbesök samt genom samtal med elever. Elever uppger att de även får enkäter som riktar sig mot det arbetsplatsförlagda lärandet. Rektorn uppger vidare att han får information om undervisningen som sker inom ramen för det arbetsplatsförlagda lärandet via programråden. Utifrån den bild som rektorn får från dessa källor gör sedan rektorn en analys av verksamheten.

Granskningen visar att rektorn utifrån denna analys genomför nödvändiga utvecklingsåtgärder och fattar beslut om resursfördelning som möter de behov som finns på skolenheten. Rektorn uppger i intervju att han bland annat har fattat beslut om förändringar av schemat, drivit igenom lokalbyte och styrt resurser mot vissa ämnen i syfte att öka måluppfyllelsen. Rektorn uppger vidare att han utifrån analys av föregående läsår har valt att ha ökad närvaro som ett utvecklingsområde i syfte att höja måluppfyllelsen. Rektorn uppger också att skolenhetens resursperson och elevassistent används flexibelt utifrån de behov som uppstår under läsåret. I intervju med lärare bekräftas att rektorn i syfte att ge lärarna förutsättningar att utföra sitt läraruppdrag bland annat har fattat beslut om lokalbyte, anställt extrapersonal och köpt in nödvändigt material. Lärare uppger också att rektorn kopplar den fortbildning de erbjuds till den analys av verksamheten som finns i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete. Lärare, elevhälsans representanter och rektor uppger vidare att skolenhetens förstelärare håller i fortbildning som är kopplat till och anpassat efter de behov som finns på skolenheten, och de säger att rektorn varje vecka via mail skickar ut pedagogiska tips till lärarna, och att lärarna kan välja att använda sig av dessa. Utvärdering av hur tipsen förankras och får genomslag i utbildningen sker genom samtal på konferenstid, uppger rektorn.

Rektorn följer upp att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen.

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar värdegrundsuppdraget samt säkerställer att det integreras i undervisningen. Rektorn och lärare uppger att värdegrundsuppdraget följs upp av rektorn genom de lektionsbesök som han genomför kontinuerligt under läsåret samt genom de enkäter som genomförs både i huvudmannens och kommunens regi och som bland annat tar upp värdegrundsrelaterade frågor. Rektorn uppger dock att uppföljningen av att värdegrundsarbetet integreras i samtliga ämnen behöver utvecklas och att

specialpedagogen behöver vara ute mer i undervisningen för att stötta och säkerställa att så sker. Elever bekräftar i intervju att rektorn vistas mycket ute i undervisningen och att de får fylla i enkäter som handlar om värdegrund. Lärare uppger dessutom i intervju att rektorn följer upp och säkerställer att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen genom att ta upp värdegrundsrelaterade frågor på studiedagar, på personalmöten och ibland via de pedagogiska tips som han skickar ut varje vecka. Elever uppger i intervju att en effekt som de kan koppla till enkäter med frågor kring värdegrund är att värdegrundsuppdraget har hamnat mer i fokus, bland annat genom att planscher med värdegrundsord har satts upp i alla klassrum. Elever uppger också att värdegrundsrelaterade frågor tas upp i de gymnasiegemensamma ämnena men att värdegrundsarbetet inte är lika tydligt i vissa programgemensamma ämnen. Lärare uppger att de uppmanas av rektorn att tala om värdegrundsfrågor på mentorstid samt integrera denna typ av frågor i undervisningen, och elevhälsans representanter uppger att de på rektorns uppdrag talar med eleverna om diskrimineringsgrunderna och att de uppmärksammar eleverna på att dessa gäller både i verksamheten inne på skolan och på deras APL-platser. Representanterna uppger vidare att de under vårterminen kommer att delta i trygghetsvandringar som ett led i värdegrundsarbetet. Vid observationer ser Skolinspektionens utredare i samtliga klassrum som besöks planscher med nyckelord kopplade till skolans värdegrund. Det finns också exempel på att lärare reagerar och agerar på språkbruk som inte överensstämmer med skolans värdegrund.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Skolinspektionens granskning visar att rektorn på Praktiska Gymnasiet Linköping leder och styr det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag samt ger lärarna förutsättningar att dela med sig av sina kunskaper och lära av varandra. Detta arbete leder rektorn tillsammans med skolenhetens förstelärare utifrån till exempel huvudmannens interna fortbildningsmaterial som kopplas till skolenhetens behov, uppger lärare, elevhälsans representanter och rektorn.

Granskningen visar också att rektorn skapar goda förutsättningar för lärare att samverka. Rektorn uppger i intervju att samverkan mellan lärarna på skolenheten fungerar väl, bland annat eftersom han medvetet placerat lärare med olika ämneskompetenser tillsammans i arbetsrummen utifrån en tanke att skapa informella arbetslag. Han uppger att lärarna tack vare detta träffas och diskuterar elever och undervisning även utanför formella möten. Detta bekräftas i intervju med lärare. De säger att lärare i programgemensamma ämnen och gymnasiegemensamma ämnen delar arbetsrum vilket leder till såväl formell som informell samverkan. De berättar

också att förutsättningarna för samverkan är goda eftersom lärare i programgemensamma ämnen och gymnasiegemensamma ämnen delar mentorskapet i respektive elevgrupp. Lärare ger som exempel att det sker samverkan mellan flera ämnen, såväl program- som gymnasiegemensamma ämnen, och att de vid dessa tillfällen även sambedömer elevernas arbete. Detta bekräftas av utsagor från intervjuade elever. Lärare uppger också att de samverkar med varandra kring gymnasiearbetet. De tillägger att rektorn säkerställer att samverkan sker genom att han vid gemensamma möten ställer frågor kring de samverkansprojekt som pågår och att deras sätt att undervisa får spridning i kollegiet genom att de på studiedagar och vid personalmöten får berätta om sin undervisning.

Vidare visar granskningen att rektorn försäkrar sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. Rektorn, lärare och elevhälsans representanter uppger i intervju att rektorn leder och driver det kollegiala lärandet utifrån till exempel huvudmannens interna fortbildningsmaterial samt via de pedagogiska tips som rektorn varje vecka skicka ut till personalen. Lärare och rektorn berättar vidare att rektorn har avsatt en speciell mötestid i veckan för enbart lärarna i programgemensamma ämnen samt ytterligare en mötestid för hela personalen då bland annat fortbildning och kollegialt lärande tas upp. Både rektorn och lärarna berättar att de vid mötena bland annat diskuterar olika undervisningssituationer, eller "case", i syfte att utifrån dem utveckla undervisningen. De säger också att de delar goda exempel med varandra via skolenhetens digitala system. Lärarna uppger att rektorn hade kunnat styra detta arbete tydligare, men att han litar på lärarna. Detta bekräftas av rektorn som uppger att det är frivilligt för personalen att arbeta med de pedagogiska tipsen. Han uppger dock att han på personalmöten följer upp hur undervisningen har fungerat för de lärare som valt att arbeta med de pedagogiska tipsen samt att försteläraren har fått i uppdrag att följa upp vissa insatser. Lärare uppger vidare att rektorn försäkrar sig om att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen bland annat genom lektionsobservationer som han själv eller försteläraren regelbundet genomför. Rektorn bekräftar detta och uppger att han dessutom får information via de minnesanteckningar som lärarna lämnar in till honom efter de pedagogiska diskussionerna som hålls vid de olika mötestillfällena, samt att han får information via elevrådsmötena som han alltid deltar i. Han berättar också att han får information genom att vid vissa tillfällen närvara vid mentorstiden och genom att tillbringa mycket tid ute i verksamheten.

Granskningen visar också att rektorn ser till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. Rektorn uppger att det största utvecklingsområdet under läsåret har varit att utveckla en god lektionsstruktur som följs av samtliga i kollegiet samt att säkerställa att samtliga lärare använder sig av skolenhetens digitala

system i undervisningen och vid kommunikation med eleverna. Skolinspektionen ser vid flertalet observationer att lärarna strukturerar sina lektioner på ett liknande sätt. Lärare ger som exempel på gemensamt arbets- och förhållningssätt att de avslutar sina lektioner på liknande sätt genom att fråga eleverna vad de har lärt sig under dagens lektion. De tillägger att de arbetar på detta sätt utifrån ett av rektorns pedagogiska tips. På frågan vad rektorn gör i de fall en lärare inte alls följer de pedagogiska tipsen svarar rektorn att han då diskuterar med läraren, gör tätare lektionsbesök och pratar med eleverna om undervisningen. Ett annat exempel på att skolans arbets- och förhållningssätt tillämpas av lärarna ges av elever i intervju. De uppger att lärare har ett gemensamt förhållningssätt som kan kopplas till hur de arbetar med värdegrund. De berättar att lärarna omedelbart och i enlighet med skolenhetens gemensamma förhållningssätt reagerar på ovårdat språkbruk och tillrättavisar elever som inte uppför sig.

Skolinspektionens granskning visar vidare att rektorn ser till att obehöriga lärare får en planerad och noga övervägd introduktion. Rektorn och lärare uppger att det i förstälärarens uppdrag ingår att introducera och agera mentor för nyanställd personal, bland annat genom stöttande samtal och stöd i betygssättning och bedömning. De uppger vidare att det på skolan är en lärare i programgemensamma ämnen som har i uppdrag att tillsammans med förstäläraren stötta en nyanställd kollega i det pedagogiska arbetet.

Enskilda insatser för jämställdhet förekommer, men det saknas ett strategiskt jämställdhetsarbete som leds av rektorn.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete utifrån skolenhetens behov. Granskningen visar visserligen att ett visst strategiskt jämställdhetsarbete bedrivs inom ramen för värdegrundsuppdraget, men granskningen visar att det inte finns någon gemensam, medveten strategi för jämställdhetsarbetet på skolenheten. Detta beskrivs nedan i avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete samt säkerställer att personalen görs delaktig i detta arbete så att jämställdhetsfrågor integreras i undervisningen, det arbetsplatsförlagda lärandet samt i den studie- och yrkesvägledande verksamheten.

Skolinspektionens granskning visar att det på Praktiska Gymnasiet Linköping inte finns något pågående, skolövergripande och strategiskt jämställdhetsarbete som leds av rektorn.

Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rättigheter och möjligheter. Elever ska uppmuntras att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt. Personalen ska, efter en av rektorn gjord arbetsfördelning, informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet och motverka sådana begränsningar i valet som grundar sig på förställningar om kön och på social eller kulturell bakgrund.¹

Av lärarintervju framgår att framgångsfaktorer som finns i vissa lärares undervisning för att höja de manliga elevernas meritvärde inte analyseras och utvärderas på ett systematiskt sätt. Det framgår också att jämställdhetsfrågor inte tas upp inom ramen för det arbetsplatsförlagda lärandet.

Granskningen visar att rektorn analyserar skillnader i resultat utifrån program. Dock visar granskningen att rektorn i sin analys inte beaktar skillnader i meritvärde på mans- respektive kvinnodominerade program. Rektorn, lärare och elevhälsans representanter uppger att de bemöter elever samt analyserar resultat och betyg utifrån individ och inte utifrån könstillhörighet. I skolenhetens kvalitetsrapport för läsåret 2017/2018 framgår att det finns skillnader i meritvärde och spridning av betyg mellan de program som erbjuds på skolenheten, och rektorn delar i detta dokument in skolenhetens program i tre grupper utifrån avgångselevernans betyg läsåret 2017/2018. Naturbruksprogrammet och hantverksprogrammet utgör enligt rektorns utsaga i det systematiska kvalitetsarbetet "en tredje grupp med mycket goda resultat". Ingen analys av kopplingen mellan könstillhörighet och meritpoäng eller könstillhörighet och program görs dock, och detta trots att det program som har en tydlig kvinnodominans är det där flest elever får höga betyg och där betygsspridningen är störst. Rektorn säger vidare att det finns möjlighet att bryta ned enkätsvar utifrån kön och program, men i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete finns ingen analys eller åtgärder som kan kopplas till ett strategiskt jämställdhetsarbete utifrån enkätsvar.

¹ Läroplan för gymnasieskolan 2011, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2.4 Utbildningsval – arbete och samhällsliv

Granskningen visar vidare att det förekommer inslag av jämställdhetsfrågor i undervisningen. Elever uppger att vissa lärare tar upp jämställdhetsfrågor i undervisningen, och denna utsaga får stöd i intervju med lärare, men lärare uppger också att de aldrig har upplevt jämställdhet som ett problem och därför inte talar om det. Lärare uppger dock att de kvinnliga eleverna har bättre resultat än de manliga eleverna, men de berättar också att det i vissa ämnen finns många manliga elever som presterar bra. Lärarna uppger att rektorn via sina pedagogiska tips sprider kunskap om hur de lärare som lyckas motivera de manliga eleverna till att prestera bättre arbetar, men de säger också att rektorn inte systematiskt följer upp hur eller om dessa tips används av övriga lärare i kollegiet.

Lärare och elevhälsans representanter uppger vidare att det inte finns något strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten som kan kopplas till elevernas arbetsplatsförlagda lärande. På frågan om hur man på skolenheten pratar om värdegrund och jämställdhetsarbetet kopplat till det arbetsplatsförlagda lärandet svarar elever att det på vissa arbetsplatser finns ett sexistiskt språkbruk. De berättar vidare att det finns lärare i programgemensamma ämnen som inte tar upp jämställdhetsfrågor utifrån det arbetsplatsförlagda lärandet och att dessa lärare har sagt till eleverna att de måste acceptera hur man talar på vissa arbetsplatser eftersom det är så det ser ut i arbetslivet. Lärare i programgemensamma ämnen uppger att de känner till att det på vissa arbetsplatser förekommer ett hårt och sexistiskt språkbruk men att de inte kan styra vad som händer och sägs på elevernas praktikplatser. Lärarna uppger dock att de tar avstånd från detta och att de genast agerar om de får kännedom om incidenter av detta slag.

För att säkerställa att alla elever ges samma förutsättningar bör rektorn, som en del i en uppföljning av värdegrundsuppdraget, systematiskt följa upp att all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. Efter uppföljning och analys av verksamheten utifrån ett jämställdhetsperspektiv behöver rektorn sedan besluta om lämpliga utvecklingsåtgärder.² Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn inleder ett utvecklingsarbete genom att följa upp hur jämställdhetsfrågor integreras i

² Skolverket (2012), *Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet*, Skolverkets allmänna råd med kommentarer, Stockholm: Fritzes.

undervisningen, det arbetsplatsförlagda lärandet och den studie- och yrkesvägledande verksamheten i syfte att starta ett skolövergripande jämställdhetsarbete.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen (2010:2039)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter,

Gymnasieskolans uppdrag, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4

Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr 11, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att undervisningen vid Praktiska Gymnasiet Linköping huvudsakligen främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Granskningen visar att lärarna anpassar undervisningen så att eleverna stimuleras och utmanas oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling, och lärarna visar att de har höga förväntningar på eleverna. Vidare förekommer inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Granskningen visar också att elever ges strategier för sitt eget lärande samt får möjlighet att reflektera kring frågor utan ett givet svar och att eleverna ges reellt inflytande över undervisningens utformning och innehåll och också görs delaktiga i undervisningen och sitt eget lärande. Granskningen visar dock att även om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd så är det inte i samtliga ämnen och inte heller alltid inom ramen för det arbetsplatsförlagda lärandet tydligt för eleverna hur de uppgifter som eleverna gör är kopplade till vad eleverna ska lära sig.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt det underlag myndigheten samlat in under besöket.

Eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt i stora delar är anpassat efter aktuell elevgrupp så att elever stimuleras och utmanas oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Granskningen visar också att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att det i undervisningen finns inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation. Elever uppger i intervju att de tycker att lärarna är bra och engagerade och ger som exempel att undervisningen anpassas om de har svårt med något och också att det finns möjligheter för dem att lösa utdelade uppgifter på olika sätt utifrån vad som passar dem bäst. Elever berättar även de att de både i undervisningen på skolan och ute på sina arbetsplatser också får extrauppgifter av fördjupande karaktär om de blir färdiga med en uppgift snabbt vilket bekräftas av lärare i intervju. Lärare uppger att matchningen av elev mot APL-plats också görs nogsamt för att elever ska få det stöd och stimulans de behöver även under den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen. Lärare bekräftar i intervju att de anpassar undervisningen utifrån hur olika elever lär sig bäst och ger som exempel att vissa elever lär sig bäst genom att lärarna demonstrerar hur de ska göra medan andra elever lär sig genom att få arbeta mer självständigt. Vidare säger de att de kan anpassa undervisningen efter eleverna eftersom de ofta arbetar parallellt med en extralärare eller lärarassistent. Andra exempel på anpassningar som motiverar eleverna och som såväl elever som lärare ger i intervju är att lärarna arbetar formativt och låter eleverna komplettera och förbättra uppgifter efter återkoppling från lärare och att lärare förklarar saker på olika sätt så att alla kan förstå. Dock säger eleverna att alla lärare inte är lika bra på att motivera dem att arbeta vidare och att de känner till att det finns elever som anser att de behöver mer stöd och stimulans än vad de får.

Granskningen visar vidare att det i undervisningen förekommer inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Elever säger att lärare som de har en personlig relation till och som kan avdramatisera kunskaper i kombination med att undervisningen är varierad motiverar dem att lära sig saker hela tiden. En elev ger ett exempel på hur en handledare på APL-platsen stärker elevens självförtroende och motivation att lära genom att visa hur en uppgift ska lösas. Eleven får sedan arbeta, och efter det diskuterar handledaren med eleven hur arbetet kan utföras för att det ska bli ännu bättre. Ett annat exempel som ges i en elevintervju är att eleverna får diskutera matematiska problem i helklass tillsammans med läraren. Utsagor från lärare bekräftar att de arbetar på detta sätt med eleverna. Elever berättar också i intervju att lärare motiverar dem att arbeta genom att visa intresse för dem, och genom att ta reda på vad eleverna tycker om skolarbetet och genom att visa att de blir glada när eleverna gör framsteg och lyckas med utdelade uppgifter. Lärare uppger i intervju att de motiverar eleverna genom motivationshöjande samtal och genom att göra dem delaktiga i planering och utformning av undervisning och

examinationsformer. Rektorn uppger i intervju att han kan se att det finns elever som nöjer sig med betyget E och att kollegiet därför måste föra diskussioner kring hur elever ska motiveras och stimuleras till skolarbete samt att lärarna måste våga utmana eleverna och visa att de tror på varje elevs förmåga. Rektorn säger också att några av skolenhetens lärare är mycket duktiga på att arbeta på detta sätt. Vidare ger rektorn exempel på hur lärarna motiverar eleverna genom att anpassa undervisningens innehåll efter elevgruppens intresse och tillägger att detta lätt görs av lärarna i de programgemensamma ämnena eftersom eleverna har valt yrkesutbildning utifrån ett specifikt intresse.

Vid observationer ser Skolinspektionen att lärare anpassar undervisningen efter aktuell elevgrupp och att elever får den hjälp de behöver för att kunna lösa utdelade uppgifter. Till exempel finns det vid några av de observerade lektionerna två lärare i klassrummet eller en lärare som tillsammans med en lärarassistent hjälper och utmanar eleverna utifrån varje elevs kunskapsutveckling. Samtliga lektioner som Skolinspektionen observerar innehåller inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Till exempel ger lärarna tydliga instruktioner till eleverna, berömmar dem och fångar upp deras svar genom att fråga och föra ett samtal kring hur de har kommit fram till en korrekt lösning. Lärarna visar också att de har höga förväntningar på eleverna genom att uppmuntra dem att arbeta vidare med och förbättra sina uppgifter.

Eleverna görs delaktiga i undervisningen och sitt eget lärande

Skolinspektionens granskning visar vidare att undervisningen vid Praktiska Gymnasiet Linköping innehåller övningar och frågor där eleverna får möjlighet att reflektera utan ett givet svar samt att det finns utrymme för eleverna att reflektera över sitt eget lärande. Eleverna ges också strategier för sitt eget lärande och kritiska tänkande. Granskningen visar också att flera lärare vid skolenheten regelbundet använder sig av varierade metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Lärare uppger i intervjuer att de gör elever delaktiga i sitt lärande genom att till exempel låta dem välja arbetssätt, examinationsform och nivå på prov. Lärarna säger vidare att de undervisar eleverna i studieteknik genom att ge dem lärstrategier och tips på hur de kan lösa uppgifter på olika sätt samt uppmärksammar eleverna på hur de lär sig bäst så att eleverna kan ta ansvar över sitt eget lärande. Elever bekräftar lärarnas utsagor och ger som exempel att de vid provsituationer kan välja mellan att ha muntliga eller skriftliga prov och att de också kan välja nivå på examinationsuppgifter samt att lärarna ger dem strategier för lärande utifrån vad som

passar var och en bäst. Rektorn uppger att elever får strategier för sitt eget lärande och att de har möjlighet att arbeta enskilt i annat rum eller tillsammans med kamrater utifrån det som eleverna tycker passar dem bäst. På frågan om hur rektorn säkerställer att eleverna får vara delaktiga i planering, innehåll, genomförande och utvärdering svarar rektorn att lärarna kan bli bättre på detta, men rektorn säger också att det finns lärare som involverar eleverna. Rektorn exemplifierar med en lärare som gör eleverna delaktiga i sin undervisning genom att låta dem komma med förslag på innehåll, och att läraren och eleverna sedan diskuterar hur det som de kommer fram till kan knytas till kunskapskraven.

Granskningen visar också att eleverna ges utrymme att reflektera både över sitt eget lärande och innehållet i undervisningen. Elever ger i intervju exempel på att de får träna sig i kritiskt tänkande och att reflektera kring uppgifter utan ett givet svar genom att i öppna diskussioner tala om allt från till exempel språklig variation och vikten av källkritik till ergonomi och vikten av att använda rätt skyddsutrustning på det arbetsplatsförlagda lärandet. Lärare bekräftar elevernas utsagor och säger också att det i undervisningen ofta finns möjlighet för eleverna att argumentera och att de strävar efter att få eleverna att tänka på ett nytt sätt kring ett givet ämne. De säger vidare att de talar med eleverna om vikten av att reflektera kring hur de lär sig på APL-platsen. Vid de observationer som genomförs av Skolinspektionen förekommer det att lärare ställer öppna frågor kring elevernas svar. Elever ges också utrymme att reflektera över sitt eget lärande till exempel genom att de får möjlighet att välja hur de vill förbereda och/eller redovisa utdelade uppgifter utifrån ett sätt som passar deras respektive lärostil.

Granskningen visar vidare att det vid Praktiska Gymnasiet Linköping ingår varierade metoder för planering och utvärdering av undervisningen. Elever och lärare uppger i intervju att det genomförs många enkäter på skolenheten och att kursutvärderingar görs både muntligt och skriftligt. Elever berättar att de i slutet av höstterminen fick göra en skriftlig utvärdering där de också fick berätta vad de tyckte om det arbetsplatsförlagda lärandet. Rektorn uppger att elevernas utvärderingar av hela kurser i framtiden kommer att läggas något tidigare för att lärarna i sin planering ska kunna ta större hänsyn till elevernas tankar och förslag så att det blir tydligare för eleverna att deras reflektioner kan förändra verksamheten. Vissa lärare uppger att de låter eleverna utvärderar undervisningen efter varje arbetsområde vilket får medhåll i elevintervju. Lärare berättar också i intervju att de utifrån rektorns pedagogiska tips gör en avstämning vid slutet av lektionerna genom att fråga eleverna vad de har lärt sig under dagens lektion, och rektorn berättar att somliga lärare låter eleverna reflektera över sitt lärande genom att vid lektionsstart återknyta till föregående lektion eller vid slutet av en lektion låta eleverna utvärdera undervisningen. Både

lärare och elever uppger att det sker förändringar i undervisningen utifrån det som framkommer av till exempel enkätsvar. Dock uppger elever att de inte i alla ämnen och för alla lärare får utvärdera undervisningen. Inte heller ser de att samtliga lärare tar till sig det som framförs i utvärderingarna.

Undervisningen är varierad och strukturerad samt innehåller ett aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen vid Praktiska Gymnasiet Linköping mestadels är varierad och strukturerad. Eleverna ges ett aktivt lärarstöd så att de förstår utdelade uppgifter, kommer igång med skolarbetet och bibehåller sitt engagemang.

Elever säger att lärarna ofta har en plan för sin undervisning och att lärarna i punktform skriver upp vad som ska göras under ett lektionspass, vilket också bekräftas av flera lärarutsagor. Flera lärare berättar vidare att de har en tydlig struktur på sina lektioner och att de till exempel varierar undervisningens arbetssätt med helklassgenomgångar, praktiska övningar och diskussioner, och rektorn bekräftar i intervju att lärarna arbetar med lektionsstruktur. Elever uppger också att de i samband med att ett nytt område påbörjas ofta har längre genomgångar och att de känner sig trygga med vad de ska göra. Dock säger elever att vissa lärare skulle kunna förklara utdelade uppgifter bättre i början av ett lektionspass eftersom eleverna då inte skulle behöva be om så mycket hjälp för att komma igång, men de tillägger att lärarna går runt och hjälper dem att komma vidare med uppgifter. Elever berättar också att lärarna i de programgemensamma ämnen demonstrerar hur de ska lösa en uppgift innan de själva får prova och att de hjälper elever när det behövs. De säger vidare att även handledarna på det arbetsplatsförlagda lärandet visar och hjälper dem med de uppgifter de ska göra.

Eleverna uppger i intervju att det skiljer sig åt hur lärarna avslutar lektionspassen. De ger som exempel att vissa lärare ger framåtsyftande kommentarer eller frågar dem hur lektionen har varit samt lägger ut information om kommande lektioner på skolenhetens digitala plattform vilket underlättar för dem att förbereda sig, medan andra lärare inte planerar avslutningarna. Detta bekräftas av utsagor i lärarintervjuer. Eleverna säger att de inte tycker att det är bra när lärarna inte avslutar på ett tydligt sätt eftersom de då inte kan förbereda sig inför nästa lektionstillfälle.

Undervisningen överensstämmer med målen i läroplanen avseende kunskaper och värden, men kopplingen mellan de uppgifter som eleverna gör och det de ska lära sig är inte alltid tydlig för eleverna

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen som ges vid Praktiska Gymnasiet Linköping överensstämmer med målen i läroplanen avseende kunskaper

och värden. I varje undervisningssal finns till exempel planscher med skolenhetens värdeord som stämmer överens med de värden som återfinns i läroplanen, och såväl lärare som rektorn uppger att värdegrundsarbetet sker kontinuerligt. Även planscher med examensmål för samtliga program som skolenheten erbjuder finns uppsatta i allmänna utrymmen. Lärare uppger i intervju att det är svårt att koppla examensmålen till vissa ämnen, men rektorn uppger att lärarna i samtliga ämnen talar om examensmålen och att dessa också synliggörs på tavlor uppsatta i allmänna ytor. Det finns också exempel från Skolinspektionens observationer på att en lärare som samtidigt undervisar elever från olika program tydligt utformar och anpassar en uppgift utifrån de olika programmens examensmål. Dock visar utredningen att det inte är tydligt för alla elever hur de uppgifter som eleverna gör är kopplade till vad eleverna ska lära sig. Detta beskrivs nedan i avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att lärarna utformar sin undervisning så att det för eleverna blir tydligt hur de uppgifter de gör är kopplade till vad de ska lära sig.

Skolinspektionens granskning visar att det inte är tydligt för alla elever hur de uppgifter de gör är kopplade till vad de ska lära sig.

Av 3 kap. 3 § skollagen (2010:800) framgår att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Enligt läroplanen för gymnasieskolan är en förutsättning för att eleverna ska kunna utöva inflytande på utbildningen och ta ansvar för sina studieresultat att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer.³

Skolinspektionens granskning visar att ämnesplanernas syfte och mål inte alltid är tydliga för eleverna. Elever uppger att flertalet lärare går igenom syfte och mål med

³ Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11) 1 Rättigheter och skyldigheter.

skoluppgifter, och de berättar att kursernas kunskapskrav finns i skolenhetens digitala system. Lärarutsagor bekräftar detta. Vid flertalet observerade lektionspass finns också exempel på att lärare förklarar syftet med olika arbetsuppgifter. Dock uppger elever i intervju att det finns lärare som aldrig har tydliggjort syfte och mål med undervisningen. I en annan elevintervju uppger elever att flertalet av lärarna i gymnasiegemensamma ämnen synliggör och kopplar skolarbetet till vad de ska lära sig men att de inte ser denna koppling i skoluppgifter som de gör i de programgemensamma ämnena. Rektorn uppger i intervju att han inte vet om samtliga lärare vid skolenheten tar upp ämnesplanernas syfte och mål i undervisningen. Rektorn säger också att det är viktigt att eleverna får kännedom om kunskapskraven i kurserna som de läser och att han är medveten om och arbetar med de lärare som inte tillräckligt väl tydliggör dessa för eleverna. De lärare som undervisar i programgemensamma ämnen och som deltar i Skolinspektionens intervju uppger dock att de talar med eleverna om målen och hur förmågor som eleverna ska utveckla kopplas till olika moment i undervisningen.

Granskningen visar vidare att det inte är tydligt för eleverna vad de ska lära sig på APL. Eleverna säger att det varierar om lärarna tydliggör hur uppgifterna de gör på APL är kopplat till vad de ska lära sig. Det finns elever som uppger att kommunikationen mellan lärare i de programgemensamma ämnena och handledare inte fungerar och att det de ska lära sig inte tydligt kopplas till de arbetsuppgifter som de gör. Även rektorn uppger i intervju att han är medveten om att vissa lärare inte tydligt redogör för kopplingen mellan vad eleverna ska lära sig och det som eleverna gör inom ramen för sitt arbetsplatsförlagda lärande. Lärarna i programgemensamma ämne uppger dock att detta görs. Vidare säger rektorn i intervju att han i elevernas veckorapporter kan se vilka kurser eleverna arbetar med på det arbetsplatsförlagda lärandet men att det inte framgår exakt vad eleverna gör och vilket syfte arbetsuppgifterna har i förhållande till ämnesplanerna. Lärare uppger i intervju att skolenhetens förstelärare har i uppdrag att tillsammans med lärarna i programgemensamma ämnena ta fram ett dokument som förtydligar och förklarar syfte och mål i de programgemensamma ämnena för handledarna på APL-platserna

Enligt Skolverkets Allmänna råd ska läraren planera och genomföra undervisningen så att eleverna får möjlighet att utveckla de kunskaper som läroplanen anger. Av kurs- och ämnesplanernas syfte och centrala innehåll framgår vilka dessa kunskaper är för det aktuella ämnet eller kursen. Det är läraren som avgör hur syftets och det centrala innehållets delar väljs ut och kombineras i ett arbetsområde i undervisningen. För att på bästa sätt stödja elevernas kunskapsutveckling behöver läraren identifiera elevernas styrkor och utvecklingsbehov. Det är utifrån den informationen som läraren planerar den fortsatta undervisningen. Skolinspektionen rekommenderar därför att

undervisningen vid Praktiska Gymnasiet Linköping utformas så att kopplingen mellan vad eleverna gör och vad de ska lära sig tydliggörs för eleverna. Det kan till exempel handla om att läraren vid lektionsslut sammanfattar undervisningens olika delar och relaterar eller återknyter till syftet med lektionen/arbetsområdet för att innehållet ska uppfattas som meningsfullt för eleverna och för att eleverna ska vara medvetna om var de befinner sig i lärandet.⁴ Det kan också handla om att eleverna förbereds för sitt arbetsplatsförlagda lärande genom att samtliga lärare tydliggör vilka kurser eller delar av kurser som ska genomföras på arbetsplatsen samt hur uppföljningen av lärandet ska ske och på vilka grunder bedömningen ska göras.⁵

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har i flera delar ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero, men utvecklingsområden finns

Det övergripande skälet för Skolinspektionens bedömning är att det på Praktiska Gymnasiet Linköping finns ett samlat och aktivt arbete för att skapa trygghet och studiero i undervisningen och i skolverksamheten i stort. Dock visar utredningen att studieron trots detta varierar i olika klasser och för olika lärare.

⁴ William 2013; Håkansson & Sundberg 2012

⁵ Skolverket (2018) *Planera, genomför och följ upp arbetsplatsförlagt lärande* – en lathund som stöd för att skaffa nya glasögon, s. 13 f.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt det underlag myndigheten samlat in under besöket.

Personalen bedriver ett medvetet arbete för trygghet

Skolinspektionens granskning visar att lärare och övrig personal på skolenheten arbetar aktivt och på flera plan för att skapa en trygg miljö. Det samlade arbetet för att skapa en trygg lärandemiljö inkluderar både situationen i undervisningssalarna, det arbetsplatsförlagda lärandet och övriga utrymmen. Dock uppger några elever i en intervjugrupp att de inte känner sig trygga på vissa allmänna ytor på skolan på grund av kommentarer och så kallade kompisbråk som kan upplevas som otrygga.

Granskningen visar att det förebyggande trygghetsarbetet leds av rektorn och att både elever, lärare och elevhälsans representanter involveras i detta. Såväl elever och lärare som elevhälsans representanter uppger att skolenheten i huvudsak är trygg. Elever säger att lärare och rektorn omedelbart tar tag i incidenter som skulle kunna leda till otrygghet. I Skolinspektionens observationer finns också exempel på att lärare reagerar och agerar genom att säga till när elever använder ett språkbruk som inte stämmer överens med skolenhetens värdegrund.

Granskningen visar att rektorn arbetar med både regelbundna kartläggningar av tryggheten och efter analys säkerställer att skolenhetens personal har ett gemensamt förhållningssätt till de beslut som fattas rörande trygghetsfrågor. Rektorn och lärare uppger att det på skolenheten genomförs trygghetsvandringar och skyddsronder för att kartlägga tryggheten, och rektorn uppger också att skolenhetens samlade arbete för att skapa trygghet bland annat består av regelbundna enkätundersökningar med frågor kopplade till trygghet. Rektorn tillägger att enkäterna är utformade så att det går att få fram resultat utifrån till exempel elevernas könstillhörighet och program. Lärare och elever säger vidare att det i enkäterna dessutom finns frågor som är kopplade till hur eleverna upplever tryggheten inom ramen för det arbetsplatsförlagda lärandet.

Granskningen visar vidare att rektorn säkerställer att personalen på skolenheten vidtar ändamålsenliga och trygghetsskapande insatser i såväl åtgärdande som förebyggande syfte. Av intervju med lärare framgår till exempel att kollegiet känner till att somliga elever känner sig otrygga på vissa allmänna ytor och att skolenhetens personal därför arbetar med att förändra situationen där. En trygghetsskapande åtgärd som vidtagits utifrån detta och som lärarna berättar om är att rektorn flyttat deras arbetsrum så att de är placerade i nära anslutning till allmänna ytor som eleverna vistas i för att på så sätt ytterligare öka vuxennärvaron. Ytterligare ett exempel på hur man på skolenheten

arbetar förebyggande med trygghetsskapande åtgärder och som rektorn och elever berättar om är att det organiseras friluftsdagar vars syfte är att förstärka sammanhållningen och trygghetskänslan. Rektorn berättar vidare att eleverna har fått besöka de olika program som erbjuds vid skolenheten för att skapa större förståelse, trygghet och sammanhållning bland eleverna. Lärare uppger vidare att elever involveras i det förebyggande trygghetsarbetet genom diskussioner i klasserna och via elevrådet. Vad gäller det förebyggande trygghetsarbetet för det arbetsplatsförlagda lärandet uppger rektorn att det uppdraget ligger på lärarna i de programgemensamma ämnena och att han vet att de tar tag i händelser som skulle kunna kopplas till trygghetsfrågor. Dock säger rektorn att det till exempel inte finns någon checklista eller något skrivet dokument om hur lärarna ska förbereda eleverna inför det arbetsplatsförlagda lärandet beträffande trygghetsfrågor. Elever uppger att de inte har fått information från sina lärare i de programgemensamma ämnena hur de ska hantera situationer som kan uppstå inom ramen för det arbetsplatsförlagda lärandet, men de känner till att en elev fick byta praktikplats på grund av att eleven inte kände sig trygg. Elever uppger även att de vet att de kan vända sig till mentorn i olika ärenden som rör deras skolgång.

Ett samlat arbetet för skapa studiero bedrivs, men lärarna har olika förhållningssätt i arbetet med att skapa studiero

Skolinspektionens granskning visar vidare att det på Praktiska Gymnasiet Linköping finns ett samlat och aktivt arbete för att skapa studiero. Granskningen visar att detta arbete leds av rektorn och att såväl elever och lärare som elevhälsans representanter involveras i detta arbete. Dock visar utredningen att hur god studieron faktiskt är varierar i olika grupper och för olika lärare. Detta beskrivs nedan i avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att processen för att ta fram ordningsregler synliggörs för samtliga elever samt att lärarna utgår från skolenhetens samlade arbete för att skapa studiero. Rektorn behöver också säkerställa att samtliga lärare vidtar ändamålsenliga åtgärder utifrån detta arbete för att skapa en lugn miljö så att elever ges möjlighet att utföra skolarbete utan att störas.

Skolinspektionens granskning visar att det på Praktiska Gymnasiet Linköping finns ett samlat arbete för att skapa studiero. Dock visar granskningen att studieron inte alltid

är god och att det finns elever som upplever att de inte är delaktiga i utformningen av gemensamma ordningsregler.

Av 5 kap. 3 § skollagen (2010:800) framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att eleverna tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Lärare uppger att de i kollegiet har läst forskning kring hur studiero skapas och diskuterat hur detta ska implementeras i verksamheten. De säger att det är viktigt att skapa tydliga regler som gäller för samtliga. Av elev- och lärarintervjuer samt rektorns intervju svar framgår att det på skolenheten genomförs enkäter med frågor som är direkt knutna till hur eleverna upplever studieron. Såväl rektorn som elevhälsans representanter uppger att det finns gemensamma ordningsregler på skolenheten samt att dessa revideras årligen. Lärare uppger att elever involveras i framtagandet av ordningsregler via klassråd och elevrådet vid vars möten även rektorn deltar. Även elever uppger i intervju att det förhåller sig så och att de involveras i revidering av reglerna, men det finns även elever som säger att de inte är delaktiga i utformningen av reglerna. Elevhälsans representanter uppger vidare att mentorerna går igenom ordningsreglerna med eleverna, och elever säger att de får skriva på ett papper att de tagit del av de ordningsregler som gäller.

Granskningen visar vidare att det finns lärare som vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö med gott resultat, men granskningen visar också att lärarna har olika förhållningssätt i arbetet med att skapa studiero och att det finns elever som upplever sig störda i sitt skolarbete. Rektorn och elevhälsoteamets representanter uppger att det är god studiero på skolenheten, och flertalet elever säger att det förhåller sig så. Såväl lärare som elever berättar också att lärare säger till eller visar ut elever om det blir oroligt eller för mycket prat. Dock uppger lärare att studieron varierar beroende på vem som undervisar, och rektorn uppger att lärarna ska förhålla sig till ordningsreglerna men att vissa lärare kanske är mer strikta än andra. Vissa elever säger i intervju att det varierar mellan hur hårt olika lärare håller på ordningsregler. Eleverna uppger vidare att lärarna borde vara mer tydliga när det gäller ordningsregler. Några elever uppger att det på vissa lektioner är mycket oroligt och att det är de elever som stör arbetsron som också styr i klassrummet. De ger som exempel att elever som stör vägrar lämna klassrummet om de blir utvisade eller vägrar att lämna ifrån sig sina mobiltelefoner på lärares uppmaning. Vid flertalet av de lektioner som Skolinspektionens utredare observerar deltar elever utan att störa varandra och det finns exempel på att lärare vidtar åtgärder när arbetsron störs. Till exempel hörsammar en elev lärares tillsägning om att sänka volymen i sina hörlurar. I samtliga lektionssalar som Skolinspektionen besöker finns också skolenhetens ordningsregler uppsatta.

Av Skolinspektionens kvalitetsgranskning av hur skolor arbetar för att säkerställa studiero framgår att ett tydligt ledarskap och en stimulerande undervisning i hög grad visar sig vara faktorer som påverkar studieron i klassrummet. Det är också viktigt att skolans arbete för att främja och upprätthålla studiero utgår från elevernas upplevelse av undervisningen. Skolans arbete för att skapa studiero behöver därför omfatta undervisningens kvalitet, lärares ledarskap och bemötande såväl som lärares upprätthållande av ordningsregler.⁶ I rektorns ansvar ingår att säkerställa att skolans processer, överenskommelser och rutiner är tydliga för lärarna och att det finns väl fungerande fora för lärarna att diskutera och komma överens om viktiga gemensamma strategier och förhållningssätt. För rektorn är lärarnas upplevelse av hur detta fungerar en viktig utgångspunkt för reflektion och omprövning. För rektorn handlar det ytterst om att arbeta för en skolkultur där det bedrivs ett gott förebyggande arbete som också inbegriper ett gemensamt förhållningssätt för hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår. För att eleverna ska få den studiemiljö de har rätt till behöver rektorns arbete tydligare inriktas mot enskilda lärares ledarskap och förmåga att i undervisningen omsätta läroplanens och kursplanernas innehåll och intentioner. I de fall eleverna ger uttryck för att de inte har studiero och att andra elever stör dem behöver rektor och lärare tillsammans söka orsakerna till detta i undervisningen. Behov som framkommer behöver mötas med adekvata åtgärder på lärarnivå, och åtgärdernas effekt behöver följas upp med metoder där eleverna görs delaktiga.⁷

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tydligare synliggör processen för att revidera skolenhetens ordningsregler för samtliga elever så att det blir lättare för eleverna att se att de är delaktiga i utformningen av dessa. Skolinspektionen rekommenderar vidare att rektorn ser till att de förhållningsregler som beslutats om också efterlevs.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25a § skollagen

⁶ Skolinspektionen (2016), *Skolors arbete för att säkerställa studiero*, Stockholm: Skolinspektionen, s 18.

⁷ Skolinspektionen (2016) *Skolans arbete med att säkerställa studiero*, Stockholm: Skolinspektionen, s 19.

8 kap. 2-3 och 3f §§ gymnasieförordningen
Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet. Granskningen visar att rektorn analyserar betyg i olika kurser, årskurser och program samt resultat på nationella prov i förhållande till kursbetyg och därefter diskuterar eventuella avvikelser med betygssättande lärare. Granskningen visar visserligen att det finns avvikelser mellan betygssättande lärare, men rektor har identifierat detta och vidtagit åtgärder. Granskningen visar vidare att rektorn ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg.

Rektorn analyserar resultat och diskuterar betygssättning med kollegiet utifrån denna analys

Granskningen visar att rektorn på Praktiska Gymnasiet Linköping analyserar betyg samt diskuterar skillnader och avvikelser i resultat med betygssättande lärare. Rektorn och lärare uppger i intervju att analys av resultat sker efter betygssättning och att rektorn även följer upp resultat på nationella prov samt att kollegiet under ledning av rektorn diskuterar elevernas resultat vid läsårsslutets betygskonferenser. Rektorn uppger vidare i intervju att han, vid tiden för Skolinspektionens besök, utifrån en analys genomför en förbättringsinsats för att säkerställa att en av skolenhetens obehöriga lärare får stöd i bedömning eftersom det har kommit till hans kännedom att det finns en diskrepans i bedömningar gjorda av en behörig och legitimerad lärare i samma ämne. Rektorn har också identifierat att det finns en skillnad i hur ett par lärare i de programgemensamma ämnena kopplar bedömning till det som elever gör på det arbetsplatsförlagda lärandet och att han därför vid tiden för Skolinspektionens besök arbetar med att utforma en handlingsplan för att säkerställa att samtliga lärare i de programgemensamma ämnena på ett likvärdigt sätt kopplar sina ämnen till det som eleverna gör på sin praktikplats.

Vid tiden för Skolinspektionens besök har skolenheten ännu inte genomfört några nationella prov, men rektorn uppger att han tillsammans med lärarna kommer att analysera resultaten och jämföra dessa med kursbetyg. I skolenhetens systematiska kvalitetsarbete för läsåret 2017/2018 analyseras kursbetyg i relation till bland annat resultat på nationella prov samt betygsfördelning i relation till program.

Rektorn säkerställer att lärarna ges förutsättningar att göra likvärdiga bedömningar och sätta likvärdiga betyg

Granskningen visar vidare att rektorn ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg. Rektorn uppger att vissa studiedagar är avsatta för sambedömning, att tid finns avsatt för kollegiet att arbeta med likvärdig bedömning inom ramen för huvudmannens interna utbildningsprogram samt att han möjliggör för lärarna att ha diskussioner kring olika uppgifter för att underlätta sambedömning. Som ytterligare exempel uppger rektorn att det finns mötestider avsatta varje vecka då lärare kan diskutera bedömning. Lärare bekräftar rektorns utsagor och berättar bland annat att de inom ramen för huvudmannens utbildningsprogram har arbetat med betygssättning för att kunna sätta likvärdiga betyg samt att lärare i gymnasiegemensamma ämnen och lärare i programgemensamma ämnen i tvärgrupper har diskuterat likvärdig bedömning utifrån olika individärenden. Vid dessa diskussioner har lärarna kopplat elevernas resultat på nationella prov till all annan betygsgrundande information de har kring eleverna. Rektorn säger att lärarna använder sig flera olika underlag som grund för sina bedömningar: praktiska, teoretiska och muntliga prov samt ämnesövergripande diskussioner för att få betygsgrundade underlag från mer än ett ämne. Rektorn uppger vidare att lärare har varit på en utbildningskurs arrangerad av universitet för att förstärka kollegiets kompetens inom bedömning.

Rektorn och lärare i programgemensamma ämnen berättar också att de ska delta i den utbildning som huvudmannen under vårterminen organiserar för flera gymnasieskolor inom koncernen och vars syfte är att säkerställa en likvärdig bedömning i de praktiska ämnena. Lärare i gymnasiegemensamma ämnen uppger dock att det vid tidpunkten för Skolinspektionens besök inte förekommer någon motsvarande samverkan med någon annan skolenhet i syfte att säkerställa en likvärdig bedömning i de gymnasiegemensamma ämnena. Lärarna i de programgemensamma ämnena uppger vidare att de får stöd i betyg och bedömning av skolenhetens förstelärare och rektorn samt att det finns möjlighet att diskutera denna typ av frågor med kolleger och med sin medmentor som i de flesta fall är en lärare som undervisar i ett gymnasiegemensamt ämne. De uppger även att de använder sig av digitala ämnesgrupper för att diskutera bedömning. Lärare uppger också i intervju att lärare som saknar legitimation får stöttning av legitimerade lärare vid bedömning och betygssättning.

Rektorn uppger att en likvärdig bedömning av elevernas kunskaper i yrkesämnena kopplade till det de gör inom ramen för det arbetsplatsförlagda lärandet säkerställs

genom trepartssamtal, tydligt ifyllda veckorapporter samt besök av lärarna i de programgemensamma ämnena på elevens praktikplats. Rektorn uppger att detta arbetssätt till stora delar fungerar, och detta bekräftas i lärar- och elevintervjuer, men tillägger att han kommer att analysera den information som han får in kring det arbetsplatsförlagda lärandet vid läsårsslut eftersom han inte kan säkerställa att samtliga lärare i de programgemensamma ämnena arbetar på detta sätt. Rektorn uppger också att den handlingsplan som han håller på att utforma med rutiner kopplade det arbetsplatsförlagda lärandet kommer att säkerställa att bedömning och betygssättning blir likvärdig.

På Skolinspektionens vägnar

X Jenny Fahlman

Beslutsfattare

Signerat av: Jenny Fahlman

X Charlotta Nord

Utredare

Signerat av: Charlotta Nord

I handläggningen av ärendet har även utredarna Anna Alm och Andrés Brink medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 4 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning har skolan ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 29 januari 2019 och den 31 maj 2019. Besöket genomfördes av Charlotta Nord och Anna Alm.

Praktiska Gymnasiet Linköping är en gymnasieskola belägen i Linköping kommun. Skolenhetens huvudman är Praktiska Sverige AB. Skolenheten erbjuder följande fem nationella program: BA (bygg- och anläggningsprogrammet), EE (el- och energiprogrammet), HV (hantverksprogrammet), VF (VVS- och fastighetsprogrammet), FT (fordons- och transportprogrammet). Skolan erbjuder också två introduktionsprogram: IMPRO (Programinriktat individuellt val) och IMYRK (Yrkesintroduktion). På skolenheten finns enligt rektorns uppgift totalt 117 elever inskrivna på nationella program – varav 37 kvinnor – samt 21 elever på IMPRO och IMYRK – varav 3 kvinnor. Ingen av eleverna som studerar inom ramen för de två introduktionsprogrammen går i år 3.